

klasa
1-3
szkola
podstawowa

Nowe dyktanda

Zasady ortograficzne

Dyktanda do czytania dzieciom

Zabawne teksty o różnej skali trudności

GREG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

klasa
1-3
szkole
podstawowa

Nowe dyktanda

Zbiór dyktand

Szkoła podstawowa – kl. 1-3

Autorzy:

Małgorzata Białek, Krystyna Cygał, Anna Kremiec, Beata Kuczera, Lucyna Szary,
Elżbieta Szymonek, Barbara Włodarczyk, Joanna Zawadzka

Redakcja:

Agnieszka Antosiewicz

Korekta:

Agnieszka Antosiewicz, Maria Zagnińska

Ilustracje:

Shutterstock: Alexandr III, Cienpies Design, Lyudmyla Kharlamova

ISBN 978-83-7517-594-3

© Copyright for this Edition by Wydawnictwo GREG® Sp. z o.o.

Wydawnictwo GREG®

ul. Klasztorna 2B

31-979 Kraków

tel. (12) 680 15 50

www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG® zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Skład:

Pracownia Register

Okładka:

Wojtek Świerdzewski

Drodzy czytelnicy!

Prezentujemy zbiór dyktand, idealnie dopasowanych poziomem do uczniów pierwszych trzech klas szkoły podstawowej.

Dyktanda przygotowane są specjalnie do czytania dzieciom. Teksty zebrane w tym zbiorze są nie tylko bogate w trudności ortograficzne, lecz także niezwykle zabawne!

Perforacja stron ułatwi wyrwanie pożądanego tekstu i wygodne korzystanie w domu lub w szkole.

Przed dyktandami zamieściliśmy przejrzyste zasady ortograficzne, które można wykorzystać: podyktować lub powielić i podać dzieciom do wklejenia do zeszytu lub też do nauczenia się na pamięć.

Mamy nadzieję, że nasza książka ułatwi rodzicom, nauczycielom i dzieciom trudną naukę ortografii!

Wydawnictwo GREG

ó

1. Literę **ó** piszemy w wyrazach, gdy w innych formach tego samego wyrazu lub wyrazach pokrewnych:

- » ó wymienia się na **o**: sól – soli, solniczka, solny; pokój – pokoje
- » ó wymienia się na **a**: wrócić – wracać; pomóc – pomagać
- » ó wymienia się na **e**: siódmy – siedem, siedemnaście; niósł – niesie

2. Literę **ó** piszemy w zakończeniach **-ów, -ówna, -ówka**:

- » w nazwach miejscowości: Rzeszów, Tarnów, Maków, Tomaszów
- » w formach liczby mnogiej rzeczowników rodzaju męskiego: chłopców, domów, samochodów, kwiatów, komputerów
- » w wyrazach utworzonych przez dodanie części **-ówka**: żarówka, klasówka, kreskówka, złotówka, kryjówka, grochówka
- » w nazwiskach córek, które zostały utworzone od nazwisk ojców: Nowakówna, Kowakówna, Kossakówna

Zapamiętaj wyjątki – zasuwka, wsuwka, skuwka

3. Literę **ó** piszemy wyjątkowo na początku wyrazów:

- » ósemka, ósmy, ów, ówczesny, ówdzie

4. Literę **ó** piszemy w wielu wyrazach, których pisownię trzeba zapamiętać,

na przykład:

- » góra, jaskółka, skóra, równo, żółw, ogórek, wiewiórka, królik, królowna, późno, którądy, wróbel, wróżka

Zapamiętaj: na końcu wyrazu nigdy nie piszemy litery **ó**

U

- Literę u piszemy na początku i na końcu wyrazu,**
na przykład:
» uwaga, ulga, upomnienie, ule, upał, w domu, na strychu

Wyjątki: ósmy, ósemka, ów, ówdzie, ówczesny
- Literę u piszemy w zakończeniach - un, -unek, -unka, -ulec,**
na przykład:
» opiekun, rysunek, opiekunka, hamulec
- Literę u piszemy w zakończeniach czasowników w czasie teraźniejszym typu:**
-uję, -ujesz, -uje, -ują, -ujecie, -uj, -ujmy, -ujcie
na przykład:
» maluję, rysujesz, gotuje, chorują, malujecie, gotujecie
- Literę u piszemy w zakończeniach -ujący, -ując,**
na przykład:
» rysując, kartkując, polujący
- Literę u piszemy w zakończeniach wyrazów zdrobniających lub spieszczających typu:**
-uchna, -uchny, -uny, -utki, -ulo, -ulka, -unio, -unia, -uszek, -uszka, -us, -uś,
na przykład:
» matuchna, tatulo, milutki, koszulka, babunia, malutki, kłębuszek, Anulka, pacuszka, synuś

Zapamiętaj: u piszemy zawsze w wyrazach: zasuwka, wsuwka, skuwka

rz

1. Piszemy **rz, jeżeli wymienia się na **r** w wyrazach pokrewnych i innych formach wyrazu, na przykład:**

- » wierzę – wiara   **rz** : r
- » morze – morski   **rz** : r
- » bierze – biorę   **rz** : r

Litery **rz** piszemy po spółgłoskach b, d, g, k, ch, j, p, w: **br**zeg, **pr**zybycie, **ujr**zał, **chr**zan, **dr**zewa, **okr**zyki, **gr**zejnik, **wr**zucić

Wyjątki:

- » kszyc (ptak), kształt, bukszpan, kształcić, pszczoła, Pszczyna, pszenica, wszystko, wszędzie

oraz:

- » przymiotniki w stopniu wyższym i najwyższym:
lepszy, najlepszy, krótszy, młodszy, większy, lichszy, najładniejszy, najwyższy itp.

Zapamiętaj: w wyrazach gzęgźółka, piegża, obzarstwo piszemy ż

2. Litery **rz piszemy w zakończeniach **-arz**, **-erz** nazw zawodów, na przykład:**

- » mur**arz**, lekar**z**, harcer**z**, żołnier**z**, malar**z**, rzeźbiar**z**

W wielu wyrazach spotykamy zakończenie **-aż**, **-eż**, na przykład:

- » reporta**ż**, młodzie**ż**, łupie**ż**

3. Piszemy **rz w zakończeniach **-mistrz**, **-mierz**,**

na przykład:

- » kuchmistr**z**, zegarmistr**z**, kątomier**z**

4. Piszemy **rz tam, gdzie nie wymienia się na **r**, i pisownię tych wyrazów trzeba zapamiętać,**

na przykład:

- » bur**z**a, jar**z**ębina, jar**z**yna, nar**z**eczona, **rz**emień, ur**z**ędnik, wier**z**-ba, przy**rz**ekać
- » t**ch**ó**rz**, **rz**eka, twar**z**, **rz**epa, **rz**ekł, **rz**uća**ć**, **rz**odkiewka, niepor**z**ądek, **rz**eka

Dyktanda

klasa I

Ciężka praca bibliotekarza

Pod wieczór, przy szklance herbaty, przysiadł po ciężkim dniu zmęczony pan Horacy. Trzeba bowiem wiedzieć, że bibliotekarzem był on w pewnej szkole, co odbywało się przy dużym mozole. Dzieci niestety książek nie szanowały i bardzo często po nich rysowały. Serce przez to kroiło się Horacemu, który zawsze sobie wyobrażał, że robią to jemu.

Przypadek Andrzeja

Nietoperz Andrzej muzyki był fanem. Kupił więc sobie odtwarzacz, by mógł jej słuchać nad ranem. Każdy wie, bez niepotrzebnego gadania, że nietoperze potrzebują uszu do latania. Ale nasz Andrzejek widać w to nie wierzył, założył słuchawki, poleciał i w drzewo uderzył.

Złość piękności szkodzi

Żaba Grażyna przekonana była święcie, że kiedyś rzucono na nią zaklęcie. Wierzyć wprost nie chciała, żeby z natury taka brzydka być miała. Rzekła raz nawet, że jest księżniczką uwięzioną w ciele, z którego pożytku ma niewiele. Innym razem powiedziała, że niegdyś często się złościła, przez co przykrości sobie narobiła. Spotykając się nierzadko z niezrozumieniem, mówiła: „Każdy wie, o co chodzi – złość piękności szkodzi”.

Podróże marzeń

W nocy padał deszcz, który rano przeszedł w mżawkę. Na drózkach i chodnikach potworzyły się kałuże. Zimny wiatr przenikał każdą odzież i przechodnie drżeli z zimna. Znajomi witali się i żegnali pospiesznie.

Nawet uczniowie byli dzisiaj senni i ociężali. Spoglądali przez okno na mokrą bieżnię i apatycznie żuli gumy. Na próżno nauczycielka żądała od nich poważnego zainteresowania się lekcją. Młodzież wyraźnie lekceważyła jej wysiłki. Nawet książek nie chciało im się otworzyć. Marzyli o dalekich podróżach do ciepłych krajów, gdzie żar leje się z nieba, a po błękitnym oceanie żeglują łódki i jachty.

Dyktanda

klasa II

Psotny kangur

Na pewnej fermie w Australii żył kangur zwany Amadeuszem, znany z tego, że po ścianach kreślił brunatnym tuszem. Talent kangura nie spotykał się jednak z rodziców uznaniem, bo Amadeusz nie robił nic innego między kolacją a śniadaniem. Przerażeni nawet jego pomysłów na życie brakiem, rzekli mu raz: „Jesteś nieodpowiedzialnym, niegrzecznym chłopakiem”. Amadeusz jednak nie bardzo się tym przejmował i dalej po wszystkich różne wzorzyste dzieła malował.

Pasja Krystyny

W pewnej przydrożnej chatce urzędowała niejaka pani Krystyna, która była wielką fanką współczesnego kina. Co wieczór wielki ekran wyciągała i ulubione filmy na nim wyświetlała. Hobby Krystyny niestety aprobaty sąsiadów nie znajdowało, gdyż mnóstwo hałasu powodowało. Nocne seanse wywoływały u nich bóle głowy, a ze złości kolor ich włosów stawał się płowy. Budując do dużego ekranu podesty, Krystyna napotkała w końcu tubylców protesty. Nie chcąc budzić wśród sąsiadów takich zachowań, postanowiła zmienić krąg zainteresowań.

Lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu

Pan Ambroży już od rana był nie w humorze, myśląc o swoim trudnym wyborze. Otóż Ambroży do wyboru miał dwie inwestycje: pierwsza – opłacalna, ale ryzykowna, druga – pewna, jednak nie tak rentowna. W myślach Ambroży widział już, co mógłby kupić za zdobyte pieniądze: pluszowego misia dla córeczki, komputer dla syna, bukiet róż dla żony, a dla siebie na kolejkę górską dwa kupony. Cały dzień chodził rozdrażniony, aż w końcu poszedł po radę do żony. Ambroży wybrał drugą opcję i wyzbył się strachu, kiedy powiedziała mu: „Lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu”.

Dyktanda

klasa III

Kto drogę skraca, ten na noc do domu nie wraca

Późnym popołudniem, zbierawszy dużo nektaru, pszczołka Ula udawała się do ula. Królowa pszczół ostrzegła Ulę: – „Nie odlatuj daleko! W ogródku jest dużo kwiatów i nektaru do produkcji miodu”. Ula nie posłuchała. Podróżowała dróżką za rów, potem za źródło, minęła górę i jaskółkę, co z wróblem szukała zgubionego piórka. Uwag królowej w swojej wędrówce nie uwzględniała. „Wrócę na skróty” – pomyślała. Ale drogę przy różowych różach zgubiła. Noc spędziła, drżąc z zimna na liściu kapusty. Od dnia tej nauczki wie już pszczołka Ula, że kto drogę skraca, ten na noc do domu nie wraca.

Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie

Kaktus Gucio nie mógł zaradzić ukłuciom. Kolce były gęste, więc ukłucia były częste. W popołudnie niechący ukłuł żabę Zosię i nie przyznał do tego się. Zosia płakała i chlipała, ale przyczyn ukłucia nie poznała. Ukłuł też rysia Rycha, gdy nad nim kichał. Nie oszczędził też kolegów kwiatków. Ustawił się do kwiatków z boku, ale przy każdym kroku kłuł kwiatki w płatki. Gucio się zasmucił, dlatego piosenkę po cichu sobie zanucił. Usłyszała go cebula Ula i ogórek Jurek, co zielony ma garniturek. „Uśmiechnij się, Guciu! Inni przeze mnie też płaczą, a ogórek ma grubą skórę i bólu nie czuje”. Ucieszył się Gucio i przygód razem mieli wiele, bo najcenniejsi są dla niego w biedzie poznani przyjaciele.

Spis treści

WSTĘP	3
ZASADY PISOWNI	5

KLASA I

ó, u	Żółw Józka	17
	Uroki wędrówki po górach	17
	Cierpliwością i pracą ludzie się bogacą	18
	Apetyt rośnie w miarę jedzenia	18
	Problem jaszczurki	19
	Postój podróżnika	19
ch, h	Wachlarz Heleny	20
	Nie samym chlebem żyje człowiek	20
rz, ż	Nieszczęścia chodzą parami	21
	Dowcipna hiena	21
	Przyrzeczenie robaczka	22
	Nieprzyjemny marzec	22
	Ciężka praca bibliotekarza	23
	Przypadek Andrzeja	23
	Złość piękności szkodzi	24
	Podróże marzeń	24
	Przyjaciół dość nabędziesz, gdy mało brać, dużo dawać będziesz	25
	Zakupy w obuwniczym	25
c, ś, om, on, em, en	Kąpiel kurczęcia	26
	Remont	26
	Zmęczony wędrowiec	27
	Nierozsądne kurczę	27
ó, u, ż, z, rz	Spotkanie przyjaciółek	28
	Cel uświęca środki	28
	Bazgrać jak kura pazurem	29
	Uderz w stół, a nożyce się odezwą	29
	Przysłowie to stare: we wszystkim znaj miarę	30
	Zmartwienie bobra	30
	Awantura w kurniku	31
	Strachliwy Grześ	31
	Święty spokój	32
	Przygoda kózki	33
	Kura marzycielka	33
	Co się odwlecze, to nie uciecze	34
	Nowa koleżanka	34
	Nowy piórnik	35
	Jurek w supermarkecie	35

Speszona mrówka	36
Historia ulubionej zabawki	36
Wizyta w leśniczówce	37
List z Afryki	37
Drażliwa Elżbieta	38
Chińska herbata	38
Mowa jest srebrem, a milczenie złotem	39
Plany Mariusza	39
Choć piękne ma obyczaje, kto pyszny, brzydkim się staje	40
W miłości i gniewie co człowiek czyni, nie wie	40
Na łące	41
Nieszczęśliwa miłość żołnierza	41
Zima	42
Przechadzka kucyka	42
Kurka smakoszka	43
Zmartwienie Maciusia	43
Zabawy zwierząt	44
Zakupy na targu	44
Złej baletnicy wadzi rąbek u spódnicy	45
Zmartwiony jeź	46
Przygoda ducha	46
Nasza klasa	47
Przyjaciel zwierząt	48
Wątpliwości historyka	48
Zmartwienie cebuli	49
Nowa fryzura Grażyny	49
Żmija	50
Wuj Andrzej	50
Zdrowe odżywianie	51
Kradzież książki	51
Śnieżyca	52
Góral na wczasach	52
Chorowity hrabia	53
Marzenia Jacka	53
Zima w lesie	54
Znaleziska na strychu	54
W gabinecie lekarskim	55

KLASA II

Skarby w piórniku Józia	59
W hucie	59
Kolacja	60
Wyprawa do lasu	60
Krajobraz Polski	61
Odchudzanie Lucyny	61

ó, u	Nosił wilk razy kilka, ponieśli i wilka	62
	Problemy Julki	62
ch, h	Harcerski obóz	63
	Konkurs gry na harfie	63
	Amatorzy wędrówek	64
	Choroba	64
	Ciekawski harcerz	65
	Nowa chorągiew hrabiego	65
rz, ż	Chrzęszcz podróżnik	66
	Żurek	67
	Mroźne dni	67
	Niedzielny obiad	68
	Zmartwienie żubra	68
	Zmartwienie Krzysia	69
	W oczekiwaniu na Krzysztofa	69
	Rozmowa węży	70
	Rozterki żubra Kazimierza	70
	rz, ż, ó, u	Pokrzywy . . . . .
Podstępny paw		71
Niegrzeczne kruki		72
Wybierać się jak sójka za morze		72
Obrażony luty		73
Ogród kuzyna i wujka		73
Pracowity jak mrówka		74
Cicha woda brzegi rwie		75
Gdyby kózka nie skakała, toby nóżki nie złała		76
ch, h, rz, ż		Kto rano wstaje, temu pan Bóg daje . . . . .
	Kto pod kim dołki kopie, ten sam w nie wpada	78
	Co za dużo, to niezdrowo	79
	Zmartwienie pana Kazimierza	80
ó, u, ch, h	Skargi tablicy szkolnej	81
	Wesele homara	81
	Łabędzie	82
ó, u, rz, ż, ó, u	Marzenia Henryka	82
	Mądra kózka	83
	Kłótnia żyraf	83
	Niepokorny uczeń	84
	Bał przebierańców	84
	Marzenie Heleny	85
	Skrzat	85
	Psozny kangur	86
	Pasja Krystyny	86
	Lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu	87
	Zaręczyny	88
	Zbulwersowana pani Halina	89

ch, h, ż, rz, ó, u	Gdy nie ma kota w domu, myszy harczą.....	90
	Lepiej późno niż wcale	91
	Wycieczka Maurycego	92
	Pech brzozy.....	93
	Meduzy.....	94
	Nie rób drugiemu, co tobie niemiłe	95
	Nie taki diabeł straszny, jak go malują.....	96
	Poruszenie na dworze króla	97
	Restauracja na Krzywej.....	98
	Chcesz stracić przyjaciela, pożycz mu pieniądze.....	99

KLASA III

ó, u	Kto drogę skraca, ten na noc do domu nie wraca.....	103
	Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie.....	104
	Rumak Huberta	105
	Pułapka pająka.....	106
	Znaczenie lasów	107
	W królestwie krasnoludków	108
	Kubuś Puchatek.....	109
d, h	Rodzinne śniadanie	110
	Spór o drużynę	111
	Wesoły hipopotam.....	112
d, h	Pech Henia	113
	W królestwie sztukców	114
	Dla chcącego nic trudnego.....	115
rz, ż	Nie rób drugiemu, co tobie niemiłe.....	116
	Jest to cnota nad cnotami trzymać język za zębami	117
	Gdzie drwa rąbią, tam wióry lecą	118
	Postępowy Grzegorz.....	119
a, e, o, om, on	Uparta księżniczka	120
	U babci	121
	Warto pomagać.....	122
rz, ż, ó, u	Pościg za złodziejką	123
	Poranne zajęcia zwierząt	124
	Pokój mojego kota	124
	Spotkanie z jeżem	125
	Kto pod kim dołki kopie, ten sam w nie wpada	126
	Wszystko trzeba zdobyć trudem	127
	Odważny wróbel.....	128
	Co za dużo, to niezdrowo.....	129
	Kłótnia przepiórek	130
	Zakupy w „Żabce”	131
Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci	132	
Przygoda przepiórki.....	133	

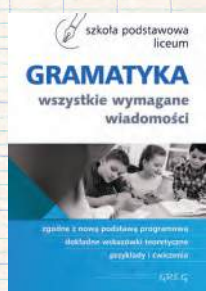
Leniwy jastrząbek.....	134
Na kuchennej półce.....	135
U cioci Haliny.....	136
Zmartwienie raka.....	137
Podwórko Honoraty.....	138
Ćwiczenia na krzepę.....	139
Wakacje.....	140
Przebojowa wiewiórka.....	141
Nie czas żałować róż, gdy płoną lasy.....	142
Uparta Marzenka.....	143
Złość piękności szkodzi.....	144
Tchórzliwy Grześ.....	145
Mądry puchacz.....	146
Kuśnierz łakomczuch.....	147
Noc pirata na chwiejnym hamaku.....	148
Niepokorny rycerz Wilhelm.....	149
Trafiła kosa na kamień.....	150
Skarby na strychu.....	151
Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta.....	152
Sklepek odzieżowy.....	153
Niesforny wół.....	154
Gdzie kucharek sześć, tam nie ma co jeść.....	155

Wydawnictwo GREG poleca

Jak pisać

Kompleksowy poradnik dla uczniów szkoły podstawowej. Zawiera wskazówki dotyczące wszystkich praktykowanych w szkole form pisemnych – m.in. opowiadania, opisu, charakterystyki, rozprawki, pamiętnika, a także form użytkowych typu list, zaproszenie, ogłoszenie.

Gramatyka

Zestaw wiadomości dotyczących fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni – wszystkie informacje wymagane w podstawie programowej. Treści przedstawione są prostym, przystępnym językiem, z licznymi przykładami oraz ćwiczeniami.

Ortografia na 6

Niezawodny przewodnik po zasadach ortograficznych. Wszystkie reguły wyjaśnione w prosty i klarowny sposób. Dodatkowo książka zawiera liczne zadania, krzyżówki, rebusy i ćwiczenia. Gwarancja sukcesu w szkole!

Polecamy także

Nowe dyktanda, klasa 4–6

Nowe dyktanda, klasa 7–8

Książki dodatkowo zawierają część poświęconą zasadom ortografii wraz z przykładami i regułkami. Polecamy rodzicom i nauczycielom.

Wydawnictwo GREG
ul. Klasztorna 2B
31-979 Kraków
www.greg.pl

GREG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

ISBN 978-83-7517-594-3

9 788375 175943 >